DIYEMESI
Apunu Diyemesi e okai tapu
Oka gwede nene tapu ki kabuwai

Mamanuga God e eya iyapanaiyoma taubanuwai daburimupu tawana tawana kayatagubu mu bamamugu ka apunu Diyemesi oka yau okapupu. Iyesu sumapamawa ragidai eba suma mena sumatagamana ko keyai mete kwaetagamana ki nana ka e keyakeyai ropani kawaya mete wagubu mu kabuwatapu.

Oka debai empamana ki kabuwai

Parau *1:1*
Suma ade katai *1:2-8*
Gwedegwede apunai ade kaikayokayoi *1:9-11*
Kerapu wadewade *1:12-18*
Wainapamu ade kwaigamu *1:19-27*
Eba yabunuga pokaiya iyapana purutamamu *2:1-13*
Suma ade keyai mete kwaigamu *2:14-26*
Tenawarinuga *3:1-18*
Waira e gwedegwedei mete eba waretatamomu *4:1-5:6*
Kabuwa yonai *5:7-20*

1 Mamanuga God e eya iyapanaiyoma taubanuwai wi daburimupu kaigubu tawana tawana idiwu ragidai, nau parauniyakani kawaya daganani wi bamagau. Nau ka Diyemesi, Mamanuga God ade nu Kaiwawonuga Iyesu

Keriso mete kina mu bigabigamaga kwae-
sugakani apunai. Kaiwa kaiwa.

Suma ade kerapu wadewade

2 Iyapananiyoma, bita ebo ebo wi bamagau
baiyagisi ki ka wi notaga eba kauyogono ko wi
mamamaiwogoi,
3 mibai ka wi giruru maba ki kobaiya teteiwagi
buridere baiwagi ki ka wi sumaga ragiragiyagisi
da bita mosi ade baiyagisi ki ka wi eba kekerai-
wagi.
4 Wi bebeda rikipiyamu da irawai matara-
wagau ki maba ka bita wi bamagau bauwagau
ki wi rikiniyono da wi sumaga irawayagisi. Wi
sumaga inako irawayagisi ki ka wi pore mo eba
wainapumuri.
5 Wi paunagau nima mosi katai e bameya pa
mena ki pokere e pore wainapiyau ki ka e Ma-
manuga God bameya guriguriyagisi manako Ma-
manuga God katai ki deni mena e kweyoto. Ma-
manuga God iyapana ki eba tagararapoto ko katai
deni mena e kweyoto ki mibai ka e iyapana
kuduba puyo deni mena nu negeyau.
6 Ko iyapana nima inako guriguriyagisi ki ka
eba e notai apeya apeya pokaiya guriguriyagisi.
E notai eyaka mena Mamanuga God deni mena
sumapoto were ewa guriguriyagisi. E notai apeya
apeya guriguriyagisi ki ka e towawa egi kawareya
igida yauda gipiyau umau ki maba.
7-8 Iyapana nima e notai apeya apeya inako
guriguriwagau ki ka e bebeda iyaruiyaru uburau
ki maba ki pokere e badidi guriguriwagau ki ka

nu Kaiwawonuga guriguri ki eba waina-poto ade denai e gwede mo eba kweyoto.

9 Iyapana nima Mamanuga God nene tondau ko e gwedegwedei pa mena ki ka e gwedegwedei pa mena ki nene eba notapono ade nuwasiyasiya nene eba tondono. Ko Mamanuga God bauwena e keyai tepapupu iyarau tapu ki mena e notapono mibi mamamai tondono.
10 Ade iyapana nima Mamanuga God nene tondau ko e gwedegwedei mete kina ki ka e gwedegwedei nene e eba notapono yabara kawakawarayogono ko e kwarisiyagisi nota yau notapono; ‘Nau ka pa iyapana kaina. Nau gwede-gwedeni ka paraparawasi didiburu supiyau tanai bagi kawaya ki maba.
11 Madega posiyagisi muyayagisi ki ka para-parawasi ki uroto manako tanai ki kewoyagisi gwetagisi.’ Ki maba, iyapana gwedegwedemaga ropani kawaya ragidai ki mu upimaga kwaeto-gomono yamono da paunau ka mu muga mete popotagisi.

Nu sumanuga ragiragiwagana ki yonai

12 Iyapana nima bita bo kerapu wadewade ebo ebo e bameya baiyogono ko e eba kekerayagisi ki ka e bebeda irawawena ki maba ragiragi kawaya mibi mamamai uburono. E giruru maba kobaiya teyagisi manako buridere baiyagisi ki ka e denai iya maramara idiwana kaiwana ki puyoi yadini. Mama-nuga God e naiya mena gwaiyabawena da iyapana nima e nota kwarikwarisi-piyau tondau ki ka e puyo ki yadini.

13 Iyapana nima bita bo kerapu wade-wade e
bameya baiyagisi ki ka e notai eba yogono ke; 'Yau
ka Mamanuga God e bauwena nau kerapuneya
wadau.' E inako eba notapono mibai ka Ma-
manuga God e ka bera mo eba kwaeyagisi. Nu ker-
apunugu ki e mete eba yadini. Ade gwede berokoi
mosi Mamanuga God e kerareya eba yadini. Pa
mena.
14 Nu eyaka eyaka nu nubo kwakwarepunuga
ade nu nubo notanuga berokoi waina-pemei ki
pokaiya ka nu yabunuga midiyawagau wade
dokodokoniyau ade taininiyau.
15 Nu notanuga inako taininiyono ki ka nu mo-
mai maba mosi nu rabinanugu umei manako mo-
mai ki nu rabinanugu ugwadini sukwana ki ka
bigi wenayagisi. Ko bigi ki kawaya-yogono yarono
da matarayagisi ki denai ka po baiyagisi.

16 Kowaniyoma, nau nuwaneya po wiyo. Yabu
yabu idiwoi da iyapana eba baitagisi wi kerapu-
gau yadini.
17 Puyo bagibagi kuduba ki ka Mamanuga God
bameya kunuma were kawarau. E ka mara ker-
areya kunuma tanai ebo ebo kuduba yamanat-
apu ki apunai. Yewe wairau ka sisipu ebo ebo
baiyagisi tawana sisipupoto kayayagisi ko Mama-
nuga God e ka eba inako. E ka eba mara mosi
tondono ko mara mosi gogayagisi. Pa mena. E ka
maramara e wateya mena tondau.
18 Gwedegwede kuduba yamanatapu mu pau-
namugu ka e iyapana kaina nu yamananibu man-
ako debai nu nakanibu. E ebo nuwaiya winepupu
ki e makeya makeya kwae-wena manako e yonai
mibai pokaiya ka e iya waunai ki momai nu rabi-

nanugu upu manako iya ki nu negebu.

Yona wainapamana ade kwaigamana

19 Kowaniyoma, nau nuwaneya po wiyo. Nau
yonani suwagani ki wi naigida mena waina-
pumuri; Iyapana yona badidi nidiyamu ki wi
garugaru mena wainapumuri ko denai iwaga-
mana ki wi naigida mena wainapumuri weta-
wetara were ewa iwagi. Wi midiga eba tay-
atayabadai idiwoi,
20 mibai ka Mama-nuga God e nuwaiya ka nu
bagi supa-supai mena idiwana ki nana. Nu mid-
inuga tayatayabadai idiwomu ki ka iya bagi nu
bamanugu eba baiyagisi.
21 Ki pokere, wi iyaga oragai berokoi badidi
kwaiwagamawa ade bigi mena notapamawa da
manamaigubu ki kuduba wi karako kamadumuri
manako kwarisiwagi wi nuwaga notaga kuduba
Mamanuga God kwemuri. E iya waunai negeyana
yonai wi rabinagau momai maba upu ki mena wi
wadumuri doko notapiyoi idiwoi. Yona ki pokaiya
ka wi iya wadumuri.

22 Ko Mamanuga God e yonai ki wi eba pa
wainapiyoi ko e wagubu ki wi makeya makeya
mete kwaiwogoi. Wi e yonai pa wenaguga mena
wainapiyoi ki ka wi wiga kerapu wadewadei-
wagamu.
23 Iyapana nima Mamanuga God e yonai
wainapiyau ko makeya makeya eba kwaewagau
ki ka e iyapana e eya kiyabui kaburu negai
rabineya empiyau ki maba.

24 E eya kiyabui naigida mena empoto ko ewa
kamadini kayayagisi ki ka e kiyabui badidi em-
pupu ki garugaru mena e notai ade gogayagisi.
25 Nu biginuga umanibu dokodoko ki rika-
pana yawatai ka Mamanuga God e yonai ki nu
kabuwaniyau. Yona ki ka supasupai bagi kawaya.
Iyapana nima yona ki maramara naigida mena
empono iyabapono wainapono yarono ade e no-
tai eba gogayagisi ko e badidi em-pupu bo waina-
pupu ki e makeya makeya naigida mena kwaeyo-
gono yarono ki ka Mamanuga God iyapana ki
waitapoto ade e upi badidi kwaewagau ki e deni
mena yadini bagi.
26 Iyapana gwedewau tagamu ke; 'Nu ka
Mamanuga God e nene waina-pemei kwaigemei
ragidai,' mu inako togomono ko mu muga
tenawarimaga naigida eba kwayubapomono
ki ka mu Mamanuga God nene pa kwaetagamu
ade mu muga kerapu wadewade-tagamu. Mu ka
kororai ade mu mibi-maga mo pa mena.
27 Ko nu Mamanuga God e nene wainapa-
mana supasupai kwaiwagamana wainapiyau ka
yau kena; Suwawi yo koboro nuwasiyasiya nene
idiwu ragidai ki nu emitamana waitatamana ki
nana, ade nu nuga kwayubanuga mete kwaigomu
da waira yau notai bo berai ki nu notanuga eba
wirapoto nu giriniyoto pasuniyoto.

2

*Iyapana yabuga madana madana eba emita-
miyoi*

1 Kowaniyoma, wi ka nu Kaiwawonuga tanai
bagi kawaya apunai Iyesu Keriso e sumapiyamu
ragidai ki pokere wi iyapana naigida emitamuri
were mosi ka bagi simuri ade mosi ka eba bagi
simuri.
2 Nau keyakeyai mosi suwagani wainapumuri;
Mara mosi ka iyapana wi tawagau damupomoto
manako iyapana apeya baitagisi. Mosi ka pura-
pura apunai. E monagai ka bagi kawaya ade e
idaiya katama yamayamai mete tapu. Ko mosi ka
kaikayokayoi ade e midi tatamai ka tegetegerei.
3 Wi monaga bagi wadubu apunai ki e diriwai
kwaiwagi, iwagi ke; 'Kau yabi kebari bagi kawaya
yau kawareya tomi.' Ko kaikayokayoi apunai ki
wi simuri, iwagi ke; 'Kau nu taganugu yewe tariya
kawareya tondowa.'
4 Wi inako iwagi ki ka wi wibo yabuga pokaiya
purumupu da apunu mosi ka bagi ko mosi ka
yopeyope. Ko wi iyapana inako puru-piyamu ki
ka eba supasupai.

5 Kowaniyoma, nau nuwaneya po wiyo.
Iyapana gwedewau yewe wairau mu
gwedegwedemaga pa mena ki pokere iyapana
mu emitamiyamu tagamu da mu ka yopeyope ki
ka Mamanuga God mu mete winetapu ki pokere
mu suma-maga pokaiya mu ka kawakawai.
Mu ka e eya iyapanaiyoma ki pokere e naiya
badidi gwaiyabawena ki kuduba mete mu nene.
Mara kwauneya ka mu e gari rabineya kaiwoto
idiwono.
6 Iyapana gwedegwedemaga pa mena ragidai ki
wi mu tadeyamu siyasiya. Ko wainapu-muri; Ki
ka eba mu wi siga kaupiyamu, ko ki ka purapura

ragidai ki mu wi siga kaupiyamu. Ki ka purapura
ragidai ki wi teniyamu giriniyamu pari wirawira-
niyamu.
7 Ade ki ka purapura ragidai ki ubumu Ma-
manuga God e si bagi kawaya negebu ki siyamu
siyasiya giripiyamu pasumu.
8 Mamanuga God e gari rabineya kaiwana idi-
wana ki gorai oka tapu ki mosi ka yau kena;
‘Kau kiya nene wainapiyei ki maba kau kowagiy-
oma mu nene mete inako nota kwarikwarisi-
tamiyowa.’ Wi e wagubu ki makeya makeya kwai-
wagi ki ka supasupai.
9 Ki pokere wainapumuri; Wi wibo yabuga
pokaiya purupumuri da iyapana mosi ka bagi ko
mosi ka eba bagi ki ka wi Mamanuga God e gorai ki
raurupiyamu. Gora ki wi naurigau ugwadiniyau
ragiragi wagau da wi paeremupu bigi kwaigubu,
10 mibai ka iyapana nima Mamanuga God e
gorai kuduba kwayubatamiyau makeya makeya
kwaewagau ko gora eyaka mena mo paerepiyau
ki ka gora kuduba ki e mete raurutapu kewowena.
11 Mamanuga God e wagubu ke; ‘Ridi yo apunu,
wi eba rauru kawakawara kasiwaraiwagi.’ Ko e
gora mosi ade wagubu ke; ‘Iyapana mosi eba min-
imuri poyo.’ Ki pokere apunu mosi e wainai eba
rauru kawa-kawarapoto ko e iyapana mosi miniy-
oto poyo ki ka Mamanuga God e gorai kuduba ki e
mete raurutapu.
12 Mama-nuga God aita ewa e idai gurai nu
naurinugu ugwadiniyoto ragiragi ki ka berokoi
nu umanibu dokodoko ki e gora waunai tapu ki
pokaiya nu idanuga kerapunuga rikapoto. Ki
pokere, wi supasupai mena iwogoi kwaiwogoi.

13 Iyapana nima e waretai eba nuwa-
nuwapiyau ki ka aita ewa Mamanuga God e
idai gurai nu naurinugu ugwadi-niyana ragiragi
ki marai baiyagisi makeya ki ka e iyapana ki mete
eba nuwanuwapoto. Ko iyapana nima e waretai
nuwanuwapiyau ki ka aita ewa Mamanuga God e
idai gurai nu nauri-nugu ugwadiniyana ragiragi
ki marai baiyagisi makeya ki ka e iyapana ki mete
nuwanuwapoto.

Nu sumanuga pokaiya mibai mete kwaigamu

14 Kowaniyoma, iyapana mo yagisi ke; ‘Nau
sumasugakani,’ ko e Mamanuga God wagubu ki
makeya makeya eba kwaeyogono ki ka e badidi
maba iya yadini? E suma mena sumawagau ki
pokaiya e iya ki yadini bo?
15 Nau keyakeyai mosi suwagani wainapumuri;
Iyesu sumapiyau apunai bo ridai mosi mu sipuma
bo goragora pa mena ade bani mete pa mena,
16 mu nuwasiyasiya nene inako idiwono man-
ako wi dai mu bamamugu baiwagi, iwagi ke;
‘Parau kawaya, wi kaiwagi bani kupumuri ade
monagaiwagi da wi midiga muyayagisi,’ wi inako
iwagi ko bani bo gwedegwede mo mu eba tage-
muri ki ka wi parau iwagubu ki ka pa kororai.
17 Ki maba, wi sumaga mena pokaiya sumai-
wogoi ko wi mibai mete eba kwaiwogoi ki ka wi
sumaga pa kororai mibai pa mena.
18 Kataina, iyapana mosi bani yagisi ke; ‘Iya-
pana yau ka suma mena suma-wagau, ko iyapana
yau ka keyai mena kwaewagau.’ E inako yag-
isi ko nau denai e siyani, suwagani ke; ‘Kau pa
sumanugei ko gwede bagi mosi eba kwaenugei

ki pokere kau sumagi ki mibai ka bani? Kau nau emisini. Nau gwede bagi kwaesugakani ki pokaiya ka nau sumani mibai ki matarapakani kau kabuwaniyakani emani.' Nau inako siyani,

19 ade manu mosi e mete siyani, suwagani ke; 'Kau kataigeya da Mama-nuga God e ka eyaka mena nuwegei. Baganai, ko kau katainugibi nuwegei ki pokaiya kau iya wadi bo? Pa mena. Keyai berokoi ki mu mete kataimugu da Mamanuga God e ka eyaka mena. Ko wainapi; Mu e kudeya wainapiyamu ade mu didiguramaga mete wagau.

20 Kau ka notababa apunai. Nu suma pa sumaigomu ko keyai mosi eba kwaigomu ki ka nu sumanuga ki pa kororai. Ko ki kau nuwageya nau matarau kau kabuwaniyani emani bo?'

21 Nau nidiyani wainapumuri; Nu ripakwarakwaranuga Eburamu e eya gubagai Aisiki wadubu puyo Mamanuga God nene gwarantana kawareya tapu. E gubagai ugwadana po kwaewagawa ki pokaiya ka Mamanuga God ubupu e apunu bagi supasupai sibu.

22 E inako kwaewena ki mibai ka yau kena; Apunu Eburamu e ka Mamanuga God sumapupu. Ko e eba pa suma mena suma-wagawa ko Mamanuga God e badidi kwaewagana sibu ki e makeya makeya mete kwaewagawa. E Mamanuga God sumapupu manako e sumai ki pokaiya keyai mete kwaewagawa yarawa da mibai matarawena.

23 Mamanuga God e okai okamupu ki mibai wenawena yau kena. Oka ki wagubu ke; 'Apunu Eburamu suma sumawagawa ki pokere Mamanuga

God e apunu bagi supasupai sibu.’
Mamanuga God apunu Eburamu e ebo waretai
sibu,
24 ki pokere wi wainapumuri; Iyapana nima
Mamanuga God sumapiyau ade e wagubu ki
makeya makeya kwaewagau ki ka Mamanuga
God e iyapana bagi supasupai siyoto. Ko e pa
suma mena sumayogono ki ka Mamanuga God e
inako eba siyoto.
25 Ki maba, yawata kawakawareya igida yauda
asusu umawa ridai Reyabu e naiya Diyu ragidai
natere ki goparai bautagubu ki mu diriwamaga
kwae-wena tetapu weketapu yawata kudubai
mosi tonotapu da natere ki ragidai mu eba emita-
mana ki nana. E sumai pokaiya inako kwaewena
ki pokere Mamanuga God ridi ki bagi supasupai
sibu.
26 Wainapumuri; Iyapana mosi e eya keyai e
rabineya tondau ki baiyagisi kaiyayagisi ki ka
e eya poyagisi manako e kwakwarepui kororai
ukworono. Ki maba, iyapana mosi e suma mena
sumayogono ko keyai mosi mete eba kwaeyogono
ki ka e sumai ki kororai mibai pa mena.

3

Nu tenawarinuga

1 Kowaniyoma, nau nidiyani wainapumuri; Ma-
manuga God e idai gurai nu naurinugu ugwa-
diniyana ragiragi ki marai baiyagisi makeya ki
ka nu e yonai kabuwaigemei ragidai ki nu e
naigida mena eminiyoto wetawetara, ki pokere
wi eba ropani kawaya yabiyabiri inako ubumoi
kabuwaiwogoi.

2 Nu iyapana kuduba mara dai ka nu paerepemei nu tenawarinuga pokaiya yona supasupai eba iwegemei. Iyapana mosi e tenawarai maramara eba paerewagau ki ka e bagi supasupai kwaewagau ki apunai. E idai kerarai mete eba paerewagau.

3 Nau keyakeyai mosi suwagani wainapumuri; Papa osi nu siyamana umununuga wadana kayawagana ki ka nu ripa tapai marai munta mosi e umuneya tamamu taburuba pokaiya umamamu manako ki pokaiya ka nu papa kawaya ki wiwira-pamu da nu nuwanugu bani kaigamana ki e deneya kayayagisi.

4 Ade waka kawakawaya egi kawareya iwu ki keyakeyai nau mete suwagani wainapu-muri; Nusuru towawa wirawagau waka gipiyau ki ka waka wadau apunai waka bani deneya kayawagana wainapiyau ki e waka ki anai marai munta mosi ki wiwirapoto manako waka kawaya ki deneya kayayagisi.

5 Nu tenawarinuga ka ki maba. Ki ka gwede marai munta mosi ko e pokaiya ka iyapana mu muga kawai gisipiyamu ade mu muga simaga tepapiyamu.

Ade nu tawiri pasumei ki keyakeyai nau mete suwagani wainapumuri; Nu mata yabai marai munta yadamu tawiri pasumamu ko tawiri ki uroto ki ka tawana kwakopoto kayayagisi.

6 Nu tenawarinuga ka tawiri urau ki maba. Berokoi yewe wairau posiwena ki maba ka nu tenawarinuga uburau nu midinuga kwakwarepunuga kuduba giripiyau bigi kweyau. Nu tenawarinuga e kasiyarai ka Berokoi Apunai Sei-

tani e tondau ki deneya bauwagau nu iyanuga
kuduba giripiyau pasurau.

7 Papa kiyabumaga ebo ebo, papa kamarai
yo midiwari yo motamota yo egi raubiyoi
kuduba ki ka iyapana mu kodatamiyamu ade
wade manamanama-tamiyamu tagamu da mu
bonanamaga wainapiyamu manako bautagamu.
8 Ko nu papa kamarai wade manamanama-
tamemei ki maba nu tenawarinuga wade supa-
supapamana ki nana ki ka eba baganai mibai
ka e igida yauda asusu wirawirayogono maki-
maki berokoi ki maba e rabineya posiwena ki
kwiyapono baiyogono kayayogono.

9 Nu tenawarinuga pokaiya ka nu
Kaiwawonuga ade nu Mamanuga parautamemei
mu simaga tepapemei. Ko ade tenawarinuga
pokaiya ka nu kowanuguma Mamanuga God e
eya maba yamanatapu ragidai ki nu berokoi mu
tademei ade giritamemei.
10 Nu umununuga eyaka mena ki pokaiya ka
nu parau bagi iwegemei ade kira mete iwegemei.
Kowaniyoma, nu inako eba kwaigamana ki nana.
11 Awana usirai eyaka mena rabineya ki ka
awana bagai ade awana suwakarai usirai eyaka
mena ki rabineya ewapuru baitagisi bo pa mena?
Ae, pa mena, bagi mena bai-yagisi.
12 Kowaniyoma, ripa damaya madai maureba
wenapoto bo? Ae, pa mena, damaya ebo damaya
wenapoto. Ade ripa kauma mibai damaya we-
napoto bo? Ae pa mena, kauma ebo kauma we-
napoto. Ade egi awana kaina wena-poto bo? Ae
pa mena, egi ebo egi suwakarai tondono. Ko

nu tenawarinuga ka badidi pokere yona bagi ade yona berokoi wagau?

Nota apeya

13 Wi wainapiyamu da wi paunagau ka iyapana mosi e notai supasupai ade e katai bagi kawaya mete kataiwena ki ka e iyai ade e upi bagi kawaya kwaewagau ki pokaiya ka iyapana e empomoto kataitagisi da e ka eba e umunui mena matakawagau ko e kwarisiwena nota supasupai pokaiya kwaewagau.

14 Ko wi nuwaroro kwaiwagamu bo gayagayaiwagamu bo kapoiwagamu bo taisi teyateyamaiwagamu, wi inako kwaiwagamu ki ka wi eba iwagi da wi katai wadumupu. Pa mena. Wi inako iwagamu ki ka wi beraiwagamu ade yona mibai ki wi bera umani siyamu.

15 Nota inako ki ka eba kunuma were kawapu. Nota ki ka waira yau notai Berokoi Apunai Seitani e deneya bauwagau.

16 Nuwaroro yo kapoi yo taisi teyateyama, nota inako iyapana paunamugu wenayogono yarono ki ka iyapana mu tomomaga mete giriyagisi ade berokoi ebo ebo mu bamamugu mete wenayagisi.

17 Ko nota kunuma were kawapu ki ka tanai kawaya. Iyapana nota ki wadumupu ragidai ki mu bamamugu ka nuwabagi mena yo kwayuba kasiwara mena yo ade wiwira kasiwara ki notai mete kina. Iyapana mosi nuwasiyasiyayogono ki ka e kowaiyoma e nuwaboyai wainapomoto waitapomoto ade mu paunamugu ka bera bagi ebo ebo mu rabinamugu ki mibai mete kirono. Mu garugaru mena eba iyapana mosi berokoi

siyomoto ade mosi bagi siyomoto ko mu iyapana naigida mena emitamini wetawetara were tagisi. Ade mu rabinamugu badidi notapiyamu ki mu makeya makeya kwaetagisi ko eba paerepomoto kudubai mosi kwaetagisi.

18 Nuwabagi rabineya idiwu ragidai ki mu ka nuwabagi momai mena umu manako momai ki kawayawagau ki ka gwedegwede mibai bagi mena kirau maura bauwagau.

4

Waira yau e gwedegwedei eba waretatamomu

1 Kira yo yawira wi paunagau wenawagau ki kerarai ka badidi? Ki ka wi wibo notaga berokoi ebo ebo wi midiga kwakwarepuga tainipiyau poisiyasiyai wainapiyamu ki kwaewagau.

2 Wi kowaguma mu gwedegwedemaga kawareya wi yabuga midiyawagau ko mu wi eba negeyamu ki pokere gwawai ki wi mu taunimana popo wainapiyamu. Gwedegwede ebo ebo empiyamu ki wi rabinaga wadau ko wi eba tepiyamu ki pokere wi kiraiwagamu ade yawira-iwagamu. Nau suwagani wainapumuri; Wi Mamanuga God bameya eba guriguriwagamu ki pokere wi gwede nene wainapiyamu ki wi eba wadamu.

3 Ko wi dai guriguriwagamu ko eba wadamu ki mibai ka wi wiga kwakware-puga taininiyau poisiyasiyai waina-piyamu ki notai mena pokaiya wi guriguriwagamu.

4 Wi rauru kawakawara kwaiwagamu ki wi wainapiyamu bo pa mena? Wi yewe waira e gwedegwedei mete waretaiwagamu ki ka wi

Mama-nuga God e rauru kawakawarapiyamu manako e iyaraiyoma idiwu. Iyapana nima nuwaiya waira yau e gwedegwedei waretatamiyau ki ka e Mamanuga God e iyarai tondau.

5 Mamanuga God e okai mosi wagubu ke; ‘E Keyai nu rabinanugu tapu ki ka e eya nene ki pokere gwede mosi e Keyai ki watai yadini ki ka e nuwaroroyagisi.’ Kataina, wi bani wainapiyamu da yona ki ka mibai pa mena bo?

6 Nu paerepemei ki pokere Mama-nuga God nu bamanugu nuwaroro wainapiyau. Ko e rabineya nuwaroro wainapiyau ki ka ade maraitau erida ko e nu nota kwarikwarisiniyau ki notai ka kawaya esida. Nu paerenuga ki denai bita nubo wadamana ko ki e rikapupu deni mena nu wadinibu bagi. E okai mosi wagubu ke; ‘Iyapana nima yabara kawakawarawagau ki ka Mamanuga God e iyarapupu. Ko nima kwarisiwena e paerei ki matarapiyau ki ka Mama-nuga God iyapana ki e bitai wadana ki e rikapoto deni mena e yadini bagi.’

7 Ki pokere, wi wiga kwarisiwagi Mamanuga God e kobaiya kaiwuri idiwoi. Ade wi Berokoi Apunai Seitani e midi ragiragipumuri ki ka e wi kamadi-niyoto wakapayagisi deni mena kayayagisi.

8 Wi kebomuri Mamanuga God e bameya baiwagi manako e wirayagisi wi bamagau baiyagisi. Berokoi kwaiwagamu ragidai ki wi idaga bigi siruwapumuri. Ade wi nuwaga notaga apeya apeya wainapiyamu ragidai ki wi nuwaga notaga bigi posiwena ki mete siruwapu-muri da wi

nuwaga notaga eyaka mena nota bagi ki mena notapiyoi idiwoi.

9 Gwaita kamadumuri, yadi wadumuri, ade apena memuri. Ade mamama kamadumuri nuwaboya wainapumuri.

10 Wi kwarisiwagi wi nuwaga notaga kuduba nu Kaiwawonuga kwemuri manako e mena kobaiya kaiwuri idiwoi. Wi inako kwaiwogoi ki ka e wi tepani-yoto iyarau nakaniyoto.

11 Kowaniyoma, wi deni deni eba yanuwe kasiwaraiwogoi. Wi kowaguma yanuwetamiyoi ade wi idaga gurai mu naurimugu ugwaditamiyoi ragiragi ki ka wi Mamanuga God e gorai ki giripiyamu ade wi idaga gurai gwe gora ki naureya mete ugwadamu ragiragi. Wi inako kwaiwagamu ki ka wi gora rauru-piyamu ade gora ki bera umani siyamu.

12 Mamanuga God e mena gora nu negeyau ade e mena gora ki pokaiya e idai gurai nu naurinugu ugwadiniyau ragiragi. E mena ka nu iya negeyau ade e mena ka nu bita negeni. Ko wi ka gwedewau? Wi idaga gurai kowaguma mu naurimugu ugwaditamiyamu ragiragi ki wi wainapiyamu da wi ka baganai ki pokere wi inako kwaiwagamu bo?

Yabara kawakawara kamadumuri

13 Nau karako suwagani wainapu-muri; Kau nima nuwegei ke; ‘Nau karako bo marawani natere mo kaya-sugani manako kwamura eyaka mena buri bowa madai nene bagibagisugoni da yadani were ewa ade wirasugani yewe bausugani.’

14 Kau inako nuwegei ko marawani badidi
wenawagana ki kau eba kataigeya ki pokere
kau inako eba nuwagana kena. Nau suwagani
wainapumuri; Nu iyapana kaina nu iyanuga
ka oroguma maba. Oroguma baiyagisi ko eba
rowarowa tondono garugaru mena ade gogayag-
isi ki maba.
15 Ki pokere, nu yona yau mena iwagamu ke;
'Nu Kaiwawonuga e ebo nuwaiya wainapiyau da
baganai ki ka nu marawani idiwomu manako upi
inako yodomu bo inako kwaigomu.'
16 Wi inako iwagumpena ka baganai ko
wi karako Mamanuga God e yabuiya yabara
kawakawaraiwagamu noda gongomiwagamu, ko
ki ka eba supasupai.
17 Iyapana nima bagi supasupai mena
kwaewagana wainapiyau ko eba kwaewagau
ki e paerepiyau bigi kwaewagau.

5

Purapura ragidai

1 Karako wi gwedegwedega ropani kawaya
ragidai, nau nidiyani waina-pumuri; Bita yo
nuwaboya yabadau da wi bamagau baiyagisi ki
pokere wi apena meyoi yadi wadoi.
2 Wi gwede-gwedega kuduba puwawena ade wi
midiga tatamai bagibagi ki ketere kupamupu da
berokotagubu.
3 Wi bowaga madai yamayamai ki niniwena ko
ki pokaiya ka wi paerega matara-yagisi manako
denai bita yo makari wi bamagau baiyagisi. Mata
nonarai maba wi midiga kwakwarepuga uroto.
Wi mara siyareya waira yau e gwedegwedei wi

wibo bondaga nakamupu ki pokere bita inako wi
bamagau baiyagisi.
4 Wainapumuri, wi raupomuga kwae-
tagamawa ragidai mu denimaga ki wi eba
tagemupu ko wi wibo nene naka-mupu. Mu
denimaga wi eba tagemupu ki pokaiya ka
wi paerega wadubu matara. Wi raupomuga
kwaetagamawa ragidai makaritagamawa yadi
wada-mawa mu bonanamaga ki nu Kaiwawo-
nuga Kasiyarai Kawaya Apunai e bameya
bauwena da e wainapupu.
5 Wi yewe wairau gwedegwede yo bani ebo
ebo tepamawa taisi teyateyamaigamawa wi wibo
kwakwarepuga werenapamawa kupamawa ke-
bomawa da buyagaigubu ki pokere naunuma
marai rogobiwena wi nawanaga tondau.
6 Wi idaga gurai ki wi iyapana bagi supasupai
paere-maga pa mena ragidai mu naurimugu ug-
waditampu ragiragi manako tauni-mupu popo.
Ko mu wi eba iyaranimpu.

Naigida notapomu were kwaigomu

7 Kowaniyoma, nu Kaiwawonuga ade wirawa-
gana bauwagana ki nawanai wi naigida mena
idiwoi. Wainapumuri, upi apunai doko waunai
meyoto ki ka e bodu marai ki makeya bani momai
uroto manako ewa nawana mena tondono kaniy-
ono da bani raiyagisi ki ka raupomu marai da e
bani bagi bagi ki raupomuyagisi.
8 Ki pokere wi mete inako nawanaiwogoi. Nu
Kaiwawonuga wirawagana bauwagana marai ka
waunitau ki pokere wi rabinaga pakara-yagisi wi
watagau mena ragiragi kawaya ubumoi.

9 Idai gurai nu naurinugu ugwadi-niyana
ragiragi apunai ki e nu katamuru-nugu uburau, ki
pokere kowaniyoma; Wi kira kasiwaraiwagamu
ade nuwarara tagarara idiwu ki wi karako
kamadu-muri kwaenda Mamanuga God e idai
gurai wi naurigau ugwadiniyoto ragiragi manako
denai bita negeni.
10 Kowani-yoma, iyapana naiya Mamanuga God
e bonanai wainapamawa e yonai iyapana tade-
mawa ki mu badidi maba idiwa ki wi waina-
pumuri manako ki maba wi mete makeya makeya
inako kwaiwogoi idiwoi. Bita yo midi makari
ebo ebo mu bamamugu bauwena ko mu ewa-
mugere eba wiratagubu ko mu giruru ki kobaiya
tetetagubu ragiragi kawaya mu wata-mugu mena
nawanatagamawa idiwa,
11 ki pokere Mamanuga God mu deni mena
waditapu bagi. Oragai apunai Diyobu e ka
berokoi ebo ebo banana-pupu ko e rabinai
pakarawena ragiragi kawaya uburawa. E
bususui kuduba ki wi wainamupu kewowena.
E naiya berokoi bananapupu ko e kaniyawa
da siyareya ka Mamanuga God e gwede-gwede
bagibagi ade kwebu. Nu Kaiwawonuga e ka
nu nuwanuwaniyau apunai ade maramara nu
wadiniyau bagi ki apunai.

12 Kowaniyoma, nau yonani kawaya esida ka
yau kena; Wi gwaiyaba yonai mo iwagi ki ka
wi gwede mo si pokaiya eba iwagi. Eba iwagi
ke; ‘Kunuma Apunai e yabuiya ka nau yona yau
suwagakani,’ bo ‘Iyapana yabumugu ki nau suwa-
gakani.’ Wi inako eba gwaiyaba-iwagi ko wi yona
yau mena iwagi ke; ‘Nau kwaesugani,’ baganai,

wi inako iwagi ki ka wi iwagubu ki makeya kwai-
wagi. Ade wi iwagi ke; ‘Nau eba kwaesugani,’
baganai, wi iwagubu ki pokere wi ki eba kwai-
wagi. Wi inako mena iwagi kwaiwagi ki ka Ma-
manuga God eba e idai gurai wi naurigau ugwa-
diniyoto ragiragi bita negeni. Pa mena

Sumanuga pokaiya gurigurigamu

13 Wi gwedewau ragiragi banana-mupu
nuwaboyaigubu ki ka wi Mama-nuga God
bameya guriguriwagi. Wi gwedewau mamama
wainapiyamu ki ka wi umayo pokaiya Mamanuga
God e si esida tepapumuri.
14 Wi paunagau nima mo sigirawena ki ka e
yabiyabiri ragidai ki mu nene yagisi baitagisi
manako mu ubumoto sigira apunai bo ridai ki
nu Kaiwawonuga e si pokaiya awana monamonai
dobiri maba yadini e kawareya kweyomoto wira
manako kawareya guriguritagisi.
15 Mu suma-maga pokaiya inako gurigurito-
gomono ki ka nu Kaiwawonuga sigira apunai
bo ridai ki iyapoto manako e iyayagisi kiroto
uburoto. E bigi mo kwaewena ki ka nu Kaiwa-
wonuga bigi ki deni mena surupoto notagogapoto.
16 Ki pokere, wi gwedewau badidi paeremupu
bigigubu ki wi deni deni kabuwa kasiwaraiwagi
iwagi matara manako ubumuri ki kawareya deni
deni guriguri kasiwara-iwagi. Wi inako kwaiwagi
ki ka wi iyaiwagi, mibai ka iyapana gwedewau
bagi supasupai idiwu ki mu guriguri-maga ka
kasiyarai kawaya. Mu guriguri-tagisi ki ka mibai
makeya makeya wenayagisi.

17 Oragai apunai Eraidiya e ka iyapana kaina
nu maba. E Mamanuga God bameya ragi-
ragi kawaya guriguri-wena manako kwamura
apeya eyaka ade siragamu ida daikere kewowena
daikere eyaka mena ki rabineya ka garewa mo
eba bauwena.
18 Ki eweya ka e ade guriguriwena manako
kunuma gudui siwawena garewa kawapu man-
ako ripa yo gwaba yo bani kuduba suratagubu
ki ade iyatagubu watamugu watamugu ade we-
natagubu.
19 Kowaniyoma, wi paunagau ridi bo apunu
mosi yona mibai ki yawatai kamadini kwakoyag-
isi manako ade wi mosi e wirapumuri banana-
pumuri baiwagi,
20 ki ka wi yona yau wainapu-muri; Iyapana
nima e waretai bigi kwaewagau ki wirapoto ba-
nanapoto baiyagisi ki ka e waretai po yawateya
kayawena kaniyawa ki e wadubu iya yawateya
tapu da e ewa eba poyagisi. E paere ropani
kawaya kwaewena ki ka Mamanuga God uburoto
iyapana ki e bigi empoto manako deni mena su-
rupoto.
Nau yonani ika kewowena. Kaiwa kaiwa.

IYA YONAI
The New Testament in the Umanakaina Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Umanakaina long Niugini

Copyright © 1999 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Umanakaina

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
92bb28a8-6181-5bd4-a67f-1906ab635008